

Kabinet
van de
KONING

Kabinet van de **KONING**

De Koning is het staatshoofd van het Koninkrijk der Nederlanden. Nederland is een constitutionele monarchie. Dat betekent dat de positie en rol van de Koning zijn vastgelegd in de Grondwet (constitutie). Daarin staat onder meer dat de ministers en de Koning samen de regering vormen. Het Kabinet ondersteunt de Koning in zijn rol als lid van de regering.

Het Kabinet van de Koning is gevestigd aan de Korte Vijverberg 3 in Den Haag.

Foto

© Hans Roggen

ONZE TAKEN

Contact met minister(ie)s

In artikel 42 van de Grondwet is bepaald dat de Koning onschendbaar is en dat de ministers verantwoordelijk zijn richting het parlement. Het is daarom belangrijk dat de Koning in verbinding staat met de ministers. Het Kabinet van de Koning onderhoudt de contacten met ministeries. Het Kabinet zorgt er bijvoorbeeld voor dat ministers vooraf de ministeriële verantwoordelijkheid kunnen nemen voor een toespraak die de Koning uitsprekt of voor een nevenfunctie die door een lid van het Koninklijk Huis wordt aanvaard. Ook het maandagmiddaggesprek tussen de Koning en de minister-president wordt door het Kabinet voorbereid, net als werkbezoeken die de Koning met ministers en staatssecretarissen aflegt.

Het Kabinet van de Koning draagt eraan bij dat de Koning geïnformeerd is, zodat hij zo goed mogelijk zijn samenbindende, vertegenwoordigende en aanmoedigende rol kan vervullen. De Koning wordt ook rechtstreeks ondersteund door de Dienst van het Koninklijk Huis en de Rijksvoorlichtingsdienst.

Foto

Tijdens het maandagmiddaggesprek bespreken Koning en minister-president politieke en maatschappelijke actualiteiten, binnenlands en buitenlands beleid en aan het Koninklijk Huis gerelateerde zaken.

© Patrick van Katwijk

Beëdigingen en internationale contacten

Voor een aantal hoge functionarissen in het openbaar bestuur en de rechterlijke macht is in de wet vastgelegd dat zij voor aanvang van hun werkzaamheden de eed of belofte afleggen ten overstaan van de Koning. De directeur van het Kabinet begeleidt deze beëdigingen. De Koning wordt door het Kabinet inhoudelijk voorbereid op het gesprek na de beëdiging.

Buitenlandse ambassadeurs die in Nederland worden geplaatst bieden aan het begin van hun termijn de Koning hun geloofsbrieven aan in een speciale ceremonie op Paleis Noordeinde. Met de eerste brief roept het buitenlandse staatshoofd de vertrekkende ambassadeur terug. De andere brief wijst de nieuwe ambassadeur aan als de hoogste diplomatiek vertegenwoordiger van zijn of haar land in Nederland. De Koning heeft aansluitend een gesprek met de ambassadeur en krijgt in voorbereiding daarop van het Kabinet de benodigde informatie. Aan het einde van hun plaatsingstermijn volgt vaak een afscheidsaudiëntie. Ook hiervoor zendt het Kabinet de Koning informatie. Bij deze werkzaamheden maakt het Kabinet gebruik van achtergrondinformatie van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Datzelfde geldt bij het voorbereiden van inhoudelijke dossiers voor inkomende en uitgaande staatsbezoeken en voor de correspondentie van de Koning met buitenlandse staatshoofden, bijvoorbeeld naar aanleiding van een natuurramp of overlijden, of juist een blijde gebeurtenis, zoals een nationale feestdag.

Foto

Koning Willem-Alexander beëdigt op Paleis Noordeinde de heer drs. M.J.M. Beukeboom tot Permanent Vertegenwoordiger van het Koninkrijk der Nederlanden bij de VN Organisatie voor Voedsel en Landbouw te Rome.

© Wesley de Wit

Verzoekschriften aan de Koning

Jaarlijks worden er door het Kabinet van de Koning zo'n 3.000 tot 5.000 brieven van burgers ontvangen die aan de Koning gericht zijn. Het Kabinet maakt een analyse en korte samenvatting van deze 'verzoekschriften' en stuurt ze als dat nodig is ter behandeling door aan de verantwoordelijke bewindspersoon. De indiener van het verzoekschrift krijgt hierover bericht. Het Kabinet van de Koning ontvangt van de ministeries een afschrift van de reactie op een verzoekschrift en kan zo de voortgang bewaken.

Wetten en Koninklijke Besluiten

In de Grondwet is bepaald dat de Koning alle wetten, algemene maatregelen van bestuur en Koninklijke Besluiten ondertekent, waarmee deze worden bekrachtigd. Vervolgens ondertekent de verantwoordelijke minister of staatssecretaris het stuk. Met dit contraseign komt de ministeriële verantwoordelijkheid tot uitdrukking.

De Koning ondertekent jaarlijks enkele duizenden wetten en besluiten. Hij ondertekent deze indien aan de democratische en constitutionele vereisten is voldaan. Bij verblijf in het buitenland ondertekent de Koning in spoedeisende gevallen wetten en besluiten op zijn tablet, waarna bij terugkomst in Nederland het origineel wordt ondertekend met pen. Het Kabinet van de Koning zorgt voor een goede gang van zaken rond deze tekenstukken en voorziet ze van een compacte notitie aan de Koning. Daarin staat niet alleen waarover het stuk in de kern gaat, maar ook bijzonderheden uit het voorgaande wetgevingstraject, zoals het advies van de Raad van State en de reactie van de bewindspersoon daarop. Op deze wijze houdt de Koning op dagelijkse basis de vinger aan de pols van nieuwe wet- en regelgeving. Alle door de Koning getekende staatsstukken worden vervolgens door het Kabinet geregistreerd en gearchiveerd.

Foto

Wetten en Koninklijke Besluiten worden bekrachtigd wanneer de Koning ze ondertekent.

© Patrick van Katwijk

KORTE VIJVERBERG 3

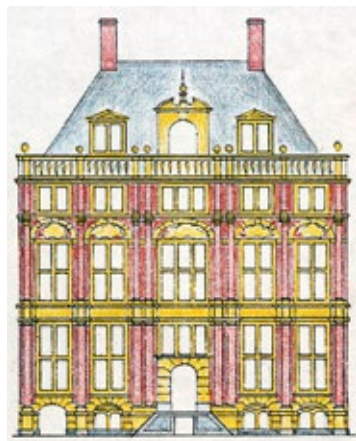
Patriciërswoning

Het pand aan de Korte Vijverberg 3, een van de mooiste patriciërshuizen van Den Haag, werd gebouwd in de zeventiende eeuw (1633-1635), toen de Republiek der Zeven Provinciën een grote bloei doormaakte.

Door de snelle ontwikkeling van de stad ontstond in die tijd de behoefte aan een verbinding tussen het Plein en het Voorhout. De Korte Vijverberg werd aangelegd op het terrein van de Haagse schutterij Sint Sebastiaan. De naam van de Doelenstraat verwijst daar vandaag de dag nog naar. Het terrein van de Sint-Sebastiaansdoelen werd opgedeeld in bouwkavels en nummer 3 werd aangekocht door Reynier Pauw, lid van de Hoge Raad. Van alle huizen die toen aan de Korte Vijverberg zijn gebouwd is nummer 3 het enige waar nu nog zeventiende-eeuwse elementen in de gevel aanwezig zijn.

In 1724 kreeg het huis zijn huidige vorm. Geïnspireerd door het huis van zijn broer Cornelis aan de Lange Vijverberg 7 (de huidige residentie van de Duitse ambassadeur), liet de toenmalige eigenaar Johan van Schuylenburch het huis verbouwen in de stijl van de Nederlandse graveur en architect Daniël Marot. Het pand kreeg een extra verdieping en de zeventiende-eeuwse gevel werd bekroond met een royale kroonlijst, balustrade en wapenschild. Boven de ingang kwam een balkonpartij. Aan de achterkant werden twee smalle tuinvleugels aangebouwd, waardoor een binnenplaats ontstond.

Ook liet Johan van Schuylenburch het interieur opnieuw decoreren. Deze decoratie in de late Lodewijk XIV-stijl vormt nu nog steeds een uitzonderlijk goed bewaard geheel. Het rijke stucwerk is vervaardigd door Italiaanse stukadoors uit het Como-gebied. In de marmeren schoorsteenboezems in de twee voorkamers op de bel-etage liet Johan van Schuylenburch bas-reliëfs van Jan Claudius de Cock plaatsen. De reliëfs, afkomstig uit zijn eigen kunstverzameling, verbeelden scènes uit de Metamorfosen van Ovidius. De meest bekende decoraties van het huis zijn de monumentale beschilderde behangsels in de linker voorkamer op de bel-etage, ook wel de Dalenskamer genoemd. De behangsels zijn in 1725 geschilderd door Dirk Dalens III en verbeelden net als de reliëfs verhalen uit de Metamorfosen van Ovidius.

Reconstructie van de oorspronkelijke gevel uit 1635.

Tekening: © Ir. H.C. Brouwer

Apollo en Daphne, bas-reliëf door J.C. de Cock, 1707.

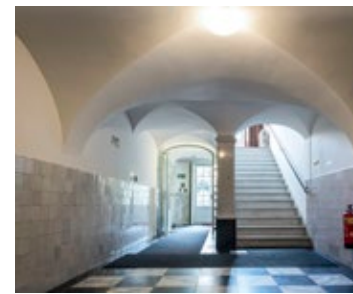
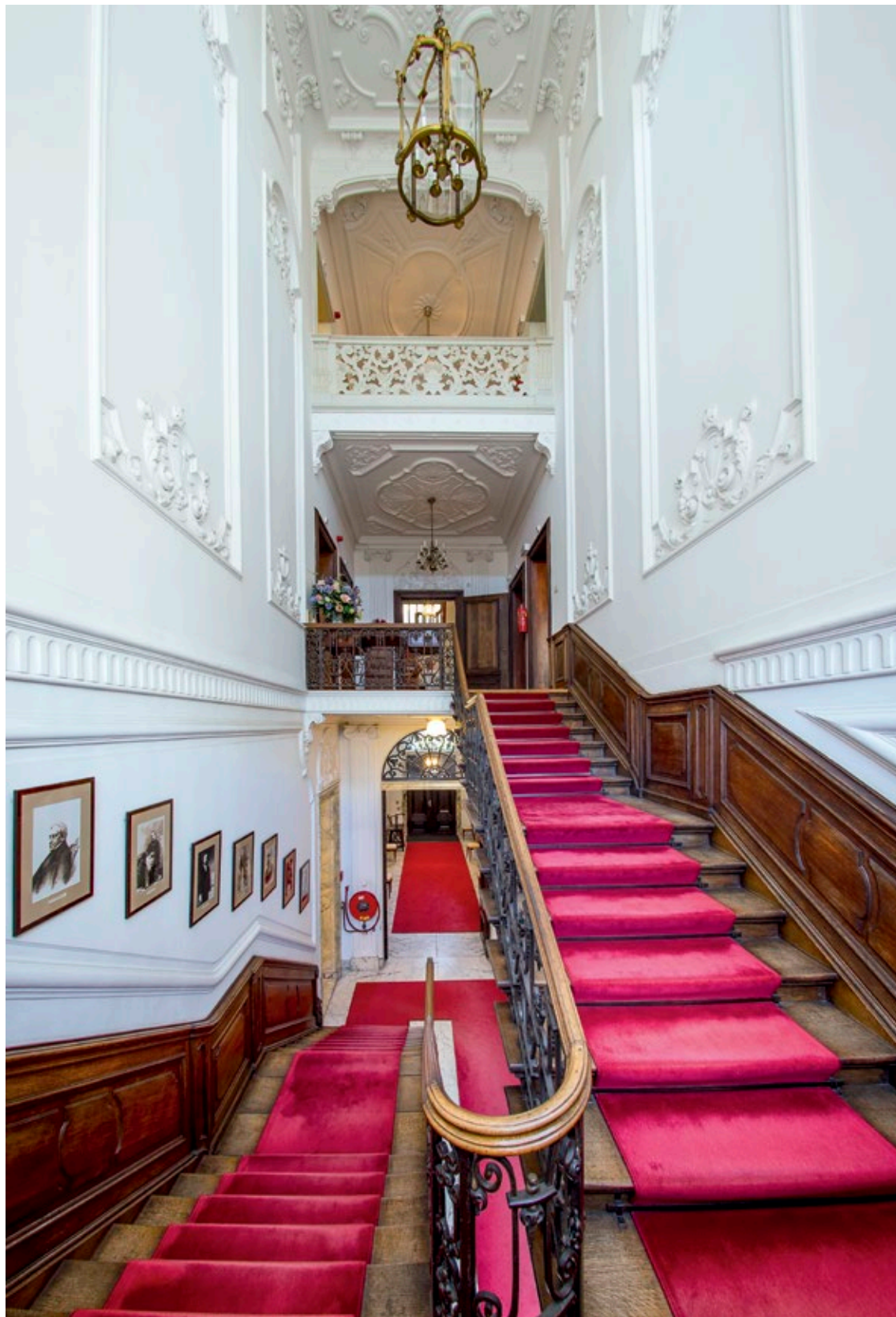
Foto: © Maarten Fleskens

Foto

Het interieur van de Dalenskamer.

© Frank van Beek

Oude gewelven in de kelder.
Foto: © Frank van Beek

In de anderhalve eeuw daarna zijn er nauwelijks aanpassingen aan het pand gedaan. De eigenaren en bewoners – welgestelde mensen op hoge posities – stonden voor stabiliteit en continuïteit. De oorspronkelijke staat van het ex- en interieur is op verrassende wijze bewaard gebleven.

Van particulier naar staatsbezit

De voornaamste bewoners uit deze periode waren Hendrik van Slingelandt (1735-1759) en Guillaume Groen van Prinsterer (1801-1876). Met de dood van de weduwe van Groen van Prinsterer kwam in 1879 een eind aan de twee en een halve eeuw van particuliere bewoning. Het huis werd verkocht aan de Staat en diende als zetel van de rechtbank, als locatie van verschillende afdelingen van Justitie en soms als locatie voor vergaderingen van de Ministerraad.

In 1913 zocht de Staat een nieuw onderkomen voor het Kabinet der Koningin dat tot dan toe op het Binnenhof huisde, maar door ruimtegebrek moest uitwijken. Het oude huis van Groen van Prinsterer bleek de beste optie.

Voordat het Kabinet der Koningin er zijn intrek nam, moesten aanpassingen plaatsvinden. Op de binnenplaats bouwde men tussen de tuinvleugels een archiefruimte en toiletten, die tot aan de ramen van de bel-etage reikten. Ook de kelder werd bestemd voor het archief, waardoor een deel van de zeventiende-eeuwse gewelven moest plaatsmaken voor een modernere overkapping. Op de bel-etage werden parketvloeren gelegd.

Op 13 mei 1940 volgde de toenmalige directeur van het Kabinet der Koningin, jhr. mr. G.C.W. van Tets van Goudriaan, Koningin Wilhelmina naar Engeland. De ambtenaren werden op non-actief gesteld en om het gebouw te beschermen tegen oorlogsschade werden er ijzeren luiken aangebracht. Sommige van deze luiken zijn nog steeds aanwezig. In september 1941 vorderde de Duitse Wehrmacht het gebouw en richtte er een officiersmess in. Anderhalf jaar later vestigde NSB-leider Mussert er zijn Secretarie van Staat der NSB. Omdat het huis inmiddels in een verwaarloosde staat verkeerde kreeg dr. ir. G.A.C. Blok de opdracht het te restaureren. Dit vond plaats in de periode 1943-1944.

Foto

Het monumentale trappenhuis.
© Frank van Beek

Architect Blok had een dubbel doel voor ogen: hij wilde het gebouw zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat herstellen en tegelijkertijd aanpassen aan de destijds geldende eisen voor een modern kantoor. Blok liet de empire ramen vervangen door kopie achttiende-eeuwse met een kleine roedeverdeling (een verdeling in de ramen door middel van houten latjes), waardoor het huis zijn oorspronkelijke uiterlijk herkreeg. De vroeg twintigste-eeuwse archiefaanbouw werd afgebroken en op de vrijgekomen plaats tussen de tuinvleugels kwam een kleine Franse tuin.

Binnen werd het houtwerk ontdaan van dikke verflagen die het fijne snijwerk bijna onzichtbaar hadden gemaakt. Het kale eikenhout werd niet opnieuw beschilderd. Geschilderde schoorsteen- en bovendeurstukken werden gerestaureerd en deels opnieuw vervaardigd. Omdat een centrale verwarming werd aangelegd, konden de negentiende-eeuwse tochtputen in de hal worden afgebroken. Zo kreeg het grote trappenhuis weer zijn oude allure. De oude houten trap naar het souterrain werd vervangen door een marmeren met een balustrade van gietijzer. In de linker beuk van het gebouw kwamen moderne sanitaire voorzieningen.

Foto
Vogelstuk door Aert Schouman in de
tuinvleugel.
© Frank van Beek

Foto
Kamer in de linker tuinvleugel.
© Frank van Beek

EIGENAREN & BEWONERS

Foto

Dit monumentale vertrek wordt gebruikt als werk- en overlegkamer.

© Frank van Beek

Reynier Pauw

1635

Reynier Pauw, raadsheer in de Hoge Raad en zijn tweede vrouw, de rijke weduwe Stijntje van Ruytenburch, betrokken in 1635 met hun kinderen uit eerdere huwelijken het huis dat sindsdien ook wel het huis Pauw werd genoemd. De zoon van Reynier, Diederik, en de dochter van Stijntje, Alida, trouwden en kregen twee zonen. Alida stierf op 25-jarige leeftijd en Diederik hertrouwde met de weduwe Elisabeth Cats, dochter van Jacob Cats. Bij het overlijden van Reynier in 1676 erfde zijn oudste kleinzoon, Reynier Pauw II, het huis.

Reynier Pauw

Agneta de Graeff

1703

Toen Reynier Pauw II in 1693 overleed, kwam het huis in bezit van zijn broer Joan. Deze verkocht het in 1703 voor 25.000 gulden aan Agneta de Graeff uit Amsterdam. Vermoedelijk had zij, 40 jaar oud en zeer rijk, het huis gekocht in verband met de Haagse ambities van haar zes jaar jongere verloofde, Jan Baptista de Hochepeid. Inmiddels met Agneta getrouwd, verwierf hij in 1706 inderdaad een plaats als gedeputeerde in de Generaliteitsrekenkamer. Of het echtpaar zich ook in Den Haag heeft gevestigd is niet bekend. Toen Agneta het huis in 1711, twee jaar na het overlijden van Jan Baptista, weer verkocht, was het in ieder geval verhuurd.

Erfgenaam Joan Pauw,
broer van Reynier Pauw

Johan van Schuylenburch

1711

In 1711 verkocht Agneta de Graeff het huis voor 27.000 gulden aan Johan van Schuylenburch. Hij was lid van de raad die zich bezighield met het afwikkelen van de nalatenschap van stadhouder Willem III. In 1719 werd hij schepen van Haarlem en bekleedde achtereenvolgens verschillende bestuurlijke functies in die stad. Weduwnaar Van Schuylenburch betrok het huis met zijn twee zoons. Hij trad opnieuw in het huwelijk, met Cornelia Jacoba Kemp, en zij kregen samen nog twee kinderen.

Johan van Schuylenburch had een grote artistieke belangstelling. In zijn omvangrijke kunstverzameling bevonden zich schilderijen van Rembrandt, Veronese, Van Dyck, Poussin en andere grote meesters.

Cornelia Jacoba Kemp,
2^e vrouw van Johan van
Schuylenburg

Hendrik van Slingelandt

1735

Na de dood van Johan van Schuylenburch in 1735 ging het huis voor 40.000 gulden in eigendom over op Hendrik van Slingelandt. Afkomstig uit een Dordrechtse regentenfamilie maakte hij deel uit van het Haagse bestuur, afwisselend als schepen en als burgemeester. Van Slingelandt was in zijn tijd een bekende verzamelaar van prenten, tekeningen en documenten op historisch en geografisch gebied. Op de eerste verdieping van het huis richtte hij een bibliotheek in die werd gedecoreerd met grisailles met allegorische afbeeldingen van geschiedenis en aardrijkskunde. De bekende schilder Aert Schouman, die in zijn opdracht twee vogelstukken voor het huis had vervaardigd, noemde Van Slingelandt een 'groot konstbeminmer en kender der Schilderkunst.' Hendrik van Slingelandt overleed in 1759 en twee jaar later stierf zijn vrouw. Hun twee dochters erfden het huis en bleven er wonen.

Hendrik van Slingelandt

Agatha van Slingelandt & Willem Bentinck

1762

Het door de zussen Agatha en Elisabeth van Slingelandt bewoonde huis kwam na het huwelijk van Agatha met de Overijsselse edelman Willem Bentinck in zijn bezit. Bentinck was kapitein in dienst van de Hollandsche Gardes in Den Haag. Tot de dood van Agatha in 1775 bewoonde het echtpaar met hun zontje Adolf Carel het huis aan de Korte Vijverberg.

Willem August Sirtema van Grovestins

1786

In 1786 huurde Willem August Sirtema van Grovestins het huis van de familie Bentinck, maar hij heeft niet veel tijd aan de Korte Vijverberg doorgebracht. In 1789 vertrok hij naar de Hollandse kolonie Demerary (in het huidige Guyana) om daar in opdracht van de Prins van Oranje en de Staten-Generaal de mogelijkheid te onderzoeken van een reorganisatie van het Hollandse bestuur. Zijn vrouw Jacoba Bouwens overleed in 1793 in Den Haag.

Abraham Gijsbertus Verster

1796

In 1796 werd het huis verhuurd aan Abraham Gijsbertus Verster, die toen net lid was van de Nationale Vergadering. Verster, een tapijtenhandelaar uit Amsterdam, bleef niet lang in de politiek. Een jaar later vertrok hij alweer uit Den Haag.

Petrus Jacobus Groen van Prinsterer

1797

De huurder die zich in 1797 aandiende, was de jonge arts Petrus Jacobus Groen van Prinsterer, net getrouwd met Adriana Hendrica Caen. Hij zou een van de bekendste medici van zijn tijd worden, grondlegger van de gezondheidskundige inspectie, lijfarts van Koning Willem I en ook actief op het bestuurlijke vlak, onder andere in het Haagse gemeentebestuur.

In 1805 kocht hij het huis van de familie Bentinck voor 20.000 gulden, de helft van wat Van Slingelandt er in 1735 voor had betaald. De waardedaling had te maken met de economische stagnatie die zich de voorafgaande decennia had voltrokken.

Petrus Jacobus Groen van Prinsterer

Guillaume Groen van Prinsterer

1838

Guillaume (Willem) Groen van Prinsterer, de zoon van Petrus Jacobus en Adriana Hendrica, begon zijn carrière als advocaat, om in 1827 benoemd te worden tot referendaris bij het Kabinet des Konings. Zijn ambtelijke carrière beviel hem niet. Dankzij de financiële onafhankelijkheid die hij na het overlijden van zijn moeder verwierf, kon hij zich wijden aan wat hij het liefste deed: historisch onderzoek en publiceren. In 1833 kreeg hij van Willem I de supervisie over het Koninklijk Huisarchief. In 1828 trouwde Guillaume met Betsy van der Hoop. Vanaf 1838 woonden zij op de Korte Vijverberg 3. Betsy, ook afkomstig uit een rijke familie, was zeer enthousiast over het huis. Toch beklemde de luxe haar soms. 'Dit is een zeer mooi huis - menigmaal denk ik, te mooi voor reizigers, voor vreemdelingen en bijwoners; dan weer is er voor mijn ijdel hart genoeg in ...'

Betsy was onder meer een van de stichters van het Haagse diaconessen-ziekenhuis Bronovo. Groen van Prinsterer ontwikkelde zich tot de belangrijkste vertegenwoordiger van de antirevolutionaire stroming in Nederland van medio negentiende eeuw. In 1849 werd hij gekozen in de Tweede Kamer, waar hij met een paar onderbrekingen tot 1865 lid van bleef.

Guillaume Groen van Prinsterer

Groen van Prinsterer stierf in 1876. Zijn lichaam werd opgebaard in de Dalenskamer. Drie jaar later overleed zijn vrouw. Hun namen staan gebeiteld in de voorgevel van het huis.

Patriciërswooning wordt staatseigendom

1881

In 1879 kwam het huis in bezit van een nichtje van Guillaume Groen van Prinsterer. Deze Elisabeth Philipse en haar man Bonifacius de Jonge, president van de arrondissementsrechtbank, waren niet van plan om er te gaan wonen. Zij verkochten het pand in 1881 voor 70.000 gulden aan de Staat die een oplossing zocht voor huisvestingsproblemen van Justitie.

○	○	○	○
1882	1902	1912	1914
Arrondissementsrechtbank	Verschiedende afdelingen van Justitie	Vergaderruimte voor diverse departementen en voor de Ministerraad	Kantoor Kabinet der Koningin
○	○	○	○
1940	1945	2013	
Tweede Wereldoorlog. Directeur volgt Koningin naar Londen	Kabinet der Koningin keert terug	Kantoor Kabinet van de Koning	

Het pand aan de Korte Vijverberg 3 is nog altijd staatsbezit. Het Rijksvastgoedbedrijf is beheerder van het pand en het Kabinet van de Koning is de gebruiker. Het in gebruik houden van dit gebouw draagt bij aan de instandhouding van het monument, zodat dit cultureel erfgoed ook voor komende generaties bewaard blijft.

Foto's

Portretten van bewoners.

© Maarten Fleskens

KABINET VAN DE KONING

www.kabinetvandekoning.nl

omslagfoto © ANP/Koen van Weel